

**OIKEUS OPPIA – koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia
varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmä**

KOKOUSMUISTIO

Aika: 17.3.2022 klo 14.00-16.00

Paikka: Teams-kokous

Läsnäolijat	paikalla
Erityisasiantuntija Liisa Jokinen, STM	x
Kasvatus- ja opetusjohtaja Kristiina Järvelä, Tampereen kaupunki	
Toiminnanjohtaja Elina Helmanen, Familia ry	x
Sivistysjohtaja, rehtori Joonas Leinonen, Juuka	x
Erityisasiantuntija Minna Lindberg, Suomen Kuntaliitto ry	x
Erityisasiantuntija Päivi Lyhykäinen, OAJ ry	
Erityisasiantuntija Leena Matilainen Opetushallitus	
Ympäristöneuvos Jaana Nevalainen, Ympäristöministeriö	x
Erityisasiantuntija Rut Nordlund-Spiby, THL	x
Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman, Raaseporin kaupunki	
Opetusneuvos Leo Pahkin (varhaiskasvatus ja perusopetus)	
Opetusneuvos, yksikön päällikkö Marjo Rissanen (varhaiskasvatus ja perusopetus)	
Perusopetusjohtaja Outi Salo, Helsingin kaupunki	x
Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, Valtiovarainministeriö	
Neuvotteleva virkamies Matti Sillanmäki, Valtiovarainministeriö	

Opetustoimen ylitarkastaja Kari Torikka, Lapin AVI	
Yliaktuaari Mika Witting, Tilastokeskus	
Professori Maarit Alasuutari, Jyväskylän yliopisto	
Apulaisprofessori Venla Bernelius, Helsingin yliopisto	x
Tutkimusjohtaja Tuomas Kosonen, Palkansaajien tutkimuslaitos	
Professori Anne Kouvonen, Helsingin yliopisto	x
Apulaisprofessori Maiju Paananen, Tampereen yliopisto	
Apulaisprofessori Matti Sarvimäki, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu	
Professori Piia Seppänen, Turun yliopisto	x
Yliopistonlehtori Outi Ylitapio-Mäntylä Oulun yliopisto	
Koulunjohtaja Nana Lampi, Varissuon koulu, Turku	x
Opetusneuvos Minna Polvinen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x
Erityisasiantuntija Minna Launonen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x
Opetusneuvos Kati Costiander, Opetushallitus	
Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous ajassa 14.00

2. Koronapandemian vaikutuksia varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa pohtivan työnrkin tilannekatsaus ja ehdotukset työryhmälle

Mika Puukko ja Mervi Eskelinen esittelivät ”Koronanyrkin” työtä. Työhön on osallistunut laaja-alainen asiantuntijaryhmä. Työ käynnistyi elokuussa 2021. Nyrkin raportti työstetään valmiiksi niin, että raportti hyödynnetään osana tasa-arvotyöryhmän loppuraporttia. Tasa-arvotyöryhmän loppuraportin luonnoksen on tarkoitus olla valmiina toukokuun alussa työryhmän käsittelyä varten.

Koronapandemian vaikutuksia koskeva raportti muodostuu opetushallinnon toimenpiteitä kuvaavasta osiosta sekä kuvauksesta koronatoimenpiteistä varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa sekä koronan vaikutuksista lasten ja nuorten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin. Raporttiin on kuvattu myös kunnan sivistystoimen roolia korona-aikana sekä varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön ja päiväkodin johtajien ja koulun rehtoreiden kokemusta korona-ajasta.

Raportissa esitetyt toimenpide-ehdotukset jakautuvat seuraaviin kuuteen teemaan:

- Lainsäädäntö ja normit
- Lasten ja nuorten osallistumis-, oppimis-, osaamis- ja hyvinvointivajeen vähentäminen
- Tietopohjan vahvistaminen
- Kasvatus- ja opetushenkilöstön kuormitus ja hyvinvointi
- Korona-ajasta oppiminen
- Digitaalisuuden edistäminen

Puheenjohtaja kiitti hyvästä esittelystä. Keskustelussa pohdittiin vielä poissaolojen syitä ja niiden pitkäaikaisia vaikutuksia lasten oppimiselle ja hyvinvoinnille ja todettiin, että tarvittaisiin vielä perheiltä kerättyä lisätietoa pitkittyneiden poissaolojen syistä. Huolta kannettiin siitä, että oppimisvajeet osuvat niiden perheiden lapsiin, joissa huono-osaisuuden eri ulottuvuudet kasautuvat. Keskustelussa myös painotettiin, että raportissa esitettiin monia hyviä toimenpiteitä, mutta työryhmän tulee käydä keskustelua siitä, mitä toimenpiteitä työryhmänä priorisoidaan nykyisessä tilanteessa. On tärkeää, että osataan kohdentaa toimia oikein ja vaikuttavasti. Uusia tutkimustuloksia Tampereen ja Helsingin yliopistosta on valmistumassa vielä kevään kuluessa.

Diaesitys on howspacessa.

3. Perusopetuksen laatua pohtineen työnrkin raportti ja ehdotukset työryhmälle

Minna Polvinen ja Tommi Karjalainen esittelivät nyrkissä käytyä keskustelua sekä perusopetuksen laatua koskevan nyrkin raporttia viimeisten lukujen ja toimenpide-ehdotusten osalta. Muilta osin raporttia esiteltiin jo edellisessä kokouksessa.

Vahva linkki koulutukselliseen tasa-arvoon. Perusopetuksen laadun itsearviointi haasteellista, ohjaus ei ole ollut systemaattista. Moni opetusjärjestäjä ei toteuta laadun itsearviointia.

Nyrkissä on käyty rikasta keskustelua laadusta ja ryhmässä on moninaisia näkemyksiä laadusta. Raporttiin on kirjattu toimenpide-ehdotukset tämän työryhmätyöskentelyn tuloksena. Ehdotukset jättävät toimivaltaa jatkotyölle, esimerkiksi käsitteiden määrittelyn osalta.

Nyrkin näkemys on, että kunnat toivovat saavansa tietoa oman toiminnan kehittämiseksi ja varmistaakseen päätöksentekijöille annettavan tiedon. Kunnat toivovat enemmän yhteistyötä laadun arvioinnissa. Tavoitteena tulee olla laadun parantaminen, ei accountability-ajattelun käyttöönotto. Laadun arvioinnin tulisi tukea johtamista. Laatujärjestelmän tulisi olla joustava mutta toteutua systemaattisesti. Laatuprosesseista ei löydetty yhteisymmärrystä vielä nyrkissä, mutta perusopetuslain mukainen itsearviointiprosessia nähtiin edelleen oikeana lähtökohtana. Sen rinnalla edelleen toteutuisivat aluehallintovirastojen tekemä peruspalvelujen arviointi sekä Karvin tekemät otospohjaiset arvioinnit. Perusopetuksen toimintatavat laatutyössä ovat yhteydessä muihin toimialoihin ja laatutyön on oltava linjassa kokonaisuuden kanssa.

Työnrkki ehdottaa jatkotyön pohjaksi kaksitasoista laatujärjestelmää, joka muodostuisi perusopetuksen järjestäjille suunnatuista laatuksiteereistä, joiden toteutumista seurattaisiin valtakunnallisesti. Paikalliselle tasolle määriteltäisiin koulun toiminnan itsearvioinnin suuntaviivat, joilla tuettaisiin koulujen itsearviointia. Tavoitteena olisi kannustaa opetuksen järjestäjiä arvioimaan omaa toimintaansa. Lisäksi työnrkki ehdottaa kattavan tutkimuskirjallisuuskatsauksen toteuttamista laadun arvioinnista ja laadunhallinnasta. Laatuksiteerien valmistelua varten esitetään työryhmätyön käynnistämistä.

Puheenjohtaja kiitti nyrkin työn esittelystä. Keskustelussa pohdittiin, miten toimenpide-esitys suhteutuisi jo olemassa oleviin normeihin, esim. Kuntaliitto ei kannata uusia velvoittavia kriteereitä. Toisaalta nähtiin hyvänä, että valtakunnallisesti tehtäisiin kuntia tukevaa työtä, koska kunnissa ei välttämättä ole resursseja lähteä kehittämään laatutyötä. Todettiin myös, että toimenpide-esityksessä on pitkä aikajänne ja esitettiin, voisiko toimia porrastaa tai edetä esim. pilottina nopeammin.

Raportti katsottavissa howspaceassa.

4. Kokouksen päättäminen

-seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous pidetään 5.4., jolloin käsittelyssä lähipalvelunyrkin esitys.

-työryhmän työskentelyn jatkotoimet

Laatunyrkin työ on päättynyt. Raportti on oikolukua vaille valmis.

Koronanyrkin työ jatkuu vielä ensiviikolla tämän kokouksen palautteen pohjalta.

Lähikoulunyrkki jatkaa vielä työtään ja työ esitellään 5.4.

Tasa-arvotyöryhmän esitysten kokonaisuutta käsitellään 26.4. ja 10.5. pidettävissä kokouksissa. Silloin sovitaan, mitä ehdotuksia työryhmä vie eteenpäin nyrkkien tekemistä ehdotuksista. Ajatuksena on, että työnyrkkiä raportit muodostavat tasa-arvotyöryhmän loppuraportin keskeisen aineiston ja ne liitetään osaksi työryhmän loppuraporttia tai ainakin hankesivuille, jos ne eivät ole julkaisussa liitteenä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen 15.42.